

Jumalateenistus Nõos P, 06.12.20 kell 11.00, II advent

Lektsioonid: Js 44:6–8; Jk 5:7–11

Pihikõne: Ps 37:34

Jutlus: Lk 17:20–24

Laulud: 12 (1–7); 179 (1–2, 3); 328 (1–5); 21 (1–4)

Aga kui variserid Jeesuselt küsisid, millal tuleb Jumala riik, siis vastas ta neile: „Jumala riik ei tule ettearvatavalt ega öelda: „Ennäe, siin!” või „Seal!”, sest ennäe, Jumala riik on teie seas!” Aga oma jüngritele ütles ta: „Päevad tulevad, mil te ihaldate näha üht Inimese Poja päevist, ja ei saa näha. Siis öeldakse teile: „Ennäe, siin!” või „Ennäe, seal!” Ärge minge välja ja ärge jookskes selle järele, sest otsekui välk, mis taeva all välgatades sähvib ühest kohast teise, nõnda on Inimese Poeg oma päeval.

Kui eelmisel pühapäeval, esimesel adventil kõnelesime Jeesusest kui kuningast, siis ka täna on see meie teema. Siiski erineva rõhuasetusega. Vanakiriklikult on esimesel adventil kombeks kõnelda Jeesusest kui alandlikust kuningast, teisel adventil aga Temast kui kõigeväelisest kuningast.

Sest kahtlemata on Jeesus mõlemat. Tema kaasaegsed ootasidki Messiat kui vägevat, suurimate maiste võimukandjatega sarnanevat valitsejat. Jeesus ei eita, et Messias selline ongi, kuid tema esimene ilmumine on teistsugune, alandliku kuningana, nagu sellest kõneleb nt prohvet Sakarja oma raamatu 9. peatüki 9. salmis.

Meie tänases kirjakohas tuleb selline eristus hästi välja, sest variserid küsivad Jeesuselt, millal tuleb Jumala riik. Ka variserid olid hästi kursis Iisraeli rahva Messia-ootusega ning kujutlesid teda eelkirjeldatud vägeva ja suure sõjaväega kuningana. Nt Tn 7:27 on öeldud: „Ja kuningriik ning valitsus ja võim kuningriikide üle kogu taeva all antakse Kõigekõrgema pühale rahvale. Tema kuningriik on igavene kuningriik ja kõik valitsused peavad teda teenima ning temale alistuma.” Kui Jeesuse tegevus oleks Taanieli kirjeldusega sarnanenud, poleks variserid hakanudki Jeesuselt Jumala riigi tuleku kohta küsima. Kuid nüüd arvasid nad selle küsimuse õigustatud olevat.

Jeesus oli ju oma paariaastase kuulutustöö jooksul Jumala riigi tulekust rääkinud tihti ja saatnud seda kuulutama ka oma jüngrid. Kuid vähesed aimasid, et Jumala riik on tegelikult juba kätte jõudnud, kuna Jeesus kui Jumala Poeg on inimeste keskel liikudes ju tegelikult juba selle esindaja.

Peab seetõttu ütleva, et Jeesus vastas variseride küsimusele, millal tuleb Jumala riik, korrektselt ja nii täpselt kui sai: Jumala riik ei tule ettearvatavalt! Mitte ükski surelik inimene ei tea selle tuleku aega ja kohta ette!

Kuid Jeesus ütleb variseridele siin ka ühe teise tõe: Jumala riik on juba teie seas. Piibliteaduses on vana tuntud küsimus, kas tõlkida algne kreeka keelne sõna ἐντός „seas“ või „sees“. Mõlemad on võimalikud ja annavad tõlgendusvõimaluse ka muude piiblikohtade suhtes.

„Teie seas“, nagu see koht on tõlgitud meie kaasaegses Piiblis, tähendab, nagu enne juba mainitud sai, järgmist: Jumala riik on Jeesuse kui Jumala Poja näol juba Iisraeli rahva hulgas. Jeesus ise annab selliseks tõlgenduseks põhjuse nt siis, kui juudid süüdistavad teda koostöös kurjade vaimude ülema ehk Peltsebuliga. Ta ütleb Lk 11:19j: „Aga kui mina ajan kurje vaime välja Peltsebuli abil, kelle abil siis ajavad neid välja teie pojad? Järelikult saavad nendest teile kohtumõistjad. Aga kui mina Jumala sõrmega ajan kurje vaime välja, siis on Jumala riik jõudnud teie juurde.“ Siin pidid juuresolijad Jeesuse raudsest loogikast järeldama just viimast: nimelt on Jumala riik juba nende hulgas.

„Teie sees“ saab seda kohta tõlkida juhul, kui peetakse silmas Jumala Vaimu inimese südames. Küllap ongi meie kaasaegses tõlkes see koht tõlgitud „teie seas“ seepärast, et Jeesus näikse siin rõhutavat variseride ignorantsust tõelise usu suhtes Jumalasse. Variserid arvasid, et usk on millegi tegemine mingite reeglite järgi. Kui tõlkida „teie sees“, siis tuleb Jeesuse vastust variseridele võtta võimalusena, mitte reaalse olukorrana. Sest vaevalt oli küsijate hulgas mõni variser, kelle südames elas Püha Vaim.

Kuid kindlasti oli varisere, kelle sees Jumala riik tõesti oleles. Nt apostel Paulusega see ju peagi ka

juhtus. Tõlget „Jumala riik on teie sees“ toetab seepärast ka kirjakoht Pauluse kirjast Roomlastele 14:17: „Jumala riik ei ole ju söömine ega joomine, vaid õigus ja rahu ja rõõm Püha Vaimus.“ Teisisõnu, Jumala riik ei tähenda mingi aja kätte jõudmist, mil toimuvad mingid sündmused ja tehakse mingeid toiminguid, vaid see tähendab Püha Vaimu tegutsemist inimese kaudu.

Nõnda võiks ka öelda, et Jumala riik on pärast Ap 2. peatükis kirjeldatud Püha Vaimu väljavalamist nelipühapäeval jõudnud kõigisse usklikesse. Seal, kus inimestes tegutseb Püha Vaim, on tegemist Jumala riigiga. Nõnda on Jumala riik ka Kristuse kogudus ja meiegi teiega esindame kristlastena samuti Jumala riiki.

Ent meie kirjakohta teine pool annab meile mõista, et asi pole päris nii lihtne. Kui variseride jaoks luges Jeesus oma vastuse piisavaks, siis oma jüngritele pidas ta vajalikuks asja lähemalt selgitada. Ta ütleb: „Päevad tulevad, mil te ihaldate näha üht Inimese Poja päevist, ja ei saa näha. Siis öeldakse teile: „Ennäe, siin!“ või „Ennäe, seal!“ Ärge minge välja ja ärge jookske selle järele, sest otsekui välk, mis taeva all välgatades sähvib ühest kohast teise, nõnda on Inimese Poeg oma päeval.“

Siit jääb mulje, et Jeesus hoiatab jüngrid kolme asja eest.

Esiteks selle eest, et Jeesus ei jää nende juurde alatiseks. Pole kahtlust, et jüngrid tundsid koos oma jumaliku õpetajaga Palestiinas ringi rännates end eriliselt õnnistatutena. Ja nende jaoks polnudki vahet, kas tõlgendada Jeesuse vastust variseridele „Jumala riik“ on „teie seas“ või „teie sees“. Nende seisukohalt olid õiged mõlemad: Jumala Poeg oli nende kõrval ja Jumal oli kinkinud neile Püha Vaimu, et nad suutsid Jeesusesse uskuma hakata. Kuid Jeesus hoiatab neid nüüd, et tuleb aeg, mil nende õpetajat enam nende juures pole ja nad peavad hakkama saama Püha Vaimuga oma südames.

Teiseks hoiatab Jeesus oma jüngrid siin selle eest, et Tema eemalviibimise ajal hakkab tulema teateid just selle kohta, mille kohta variserid Jeesuselt ennist küsisid: nimelt Jumala riigi kättejõudmise kohta. Kuid neid teateid tuleb pidada valeteadeteks.

Praegu elab maailm koroonakriisis ja kindlasti on usklike, kes peavad seda lõpuaja eelmärgiks. Siiski ei pruugi see Jeesuse sõnu tõlgendades niiviisi olla, sest mitte keegi ei tea Jumala riigi tõelise tuleku aega ega kohta. Kui keegi seda väidab, viidates globaalsele kriisile ja näiteks ka kliimasoojenemisele, siis ei tasu seda uskuda – seda õpetab Jeesus oma jüngritele, kes oleme ju ka meie.

Kolmandaks hoiatab Jeesus oma jüngrid selle eest, et Jumala riik ei jää „seespäraseks“ (sest Jeesus on jüngrite juurest lahkunud), vaid saab kord jälle „välispäraseks“. Jumala riiki pole võimalik vägisi maa peale tuua, st luua Piibli järgi elavaid ühiskondi. Kogudus on usklike osadus, mida seob üheks Kristuse Ihuks Püha Vaim, kuid see pole mitte kunagi võrdne kristliku riigiga, millel on oma ilmalik võim.

Jeesus tahab öelda, et Jumala riigi teine ja lõplik tagasitulek inimeste keskele on veel ees, kuid see ilmub nagu välk selgest taevast. Tõepoolest, vaadates äikesetormi ei saa ükski inimene ennustada, millal välgusähvatus tekib! Just samasugune on ka Jumala riigi teine tulek, Jeesus Kristuse ilmumine kõigeväelise kuningana, Viimne Kohtupäev.

Kristuse kui suure kuninga teiseks tulekuks tuleb seega lihtsalt kogu aeg valmis olla. Kuidas on see võimalik? Jumala sõna ja Püha Vaimu abil. Püha Vaimu me muidugi kontrollida ei saa, Tema liigub ikka nagu ta tahab. Kuid Püha Vaimu tööd ei pea ka takistama, nt tehes risti vastupidi sellele, mida tunneme oma südametunnistuse meile ütlevat. Samuti saab Püha Vaimu tööd soodustada palvega, mis pole ju muud kui Jumala ette alandumine oma teatud ja teadmatute soovidega.

Mida saab aga kindlasti teha, on Jumala sõna järele talitamine ja sakramentide kasutamine. Need mõlemad asjad ongi maapealse kiriku tunnuseks ja ega rohkem Jumal meilt eeldagi. Jumala sõna valguses saab inimene planeerida ja hinnata iga oma tegu ja mõtet. Jumala sõna aitab inimest eksiteele sattumast. Ja kui sinna on satunud, siis aitab Jumala sõna jälle õige tee leida.

Sakramendid on aga igapäevane vaimulik söök ja jook, mille tarvitamine ei nõua muud kui igatsust selle järele, täpselt samamoodi nagu meil on isu söögi ja joogi järele. Meie organism ise nõuab toitu ja me talitame selle nõude järgi.

Tõsi, sakramendi kui Kristuse ihu ja verega pole seda võimalust, et me seda liigtarbime, sest see

toimub omakorda Jumala sõna ja seda uskuva usu toel, st pole tegemist igapäevase, vaid jumalateenistusliku situatsiooniga.

Kuid Kristuse ihu ja vere alatarbimine on täiesti võimalik ja, võib ka öelda, tihtiesinev nähtus. Võib-olla saab seda võrrelda alatoitumisega, mil inimene ühel hetkel enam ise ei saagi aru, et ta organism toitu vajab ja aitab ainult meditsiiniline sekkumine. Tuleb siis paluda, et meie vaimulik toitumine ei jõuaks kunagi sellisesse staadiumisse.

Püüdsin eeltooduga kirjeldada seda, kuidas valmis olla kõigeväelise kuninga Kristuse teiseks tulemiseks. See „töö“ pole lihtne, kuid on väärikas ja paljupakkuv. Sest selle „töö“ palk on suur: igavene elu Jumala juures!

Aamen.